

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קיד.

עין משפט נר מצוה

עד א מיי פ"ח מהלכות
מלה הלכה א סגנו
עשין מאן טושע' א"ח ס"י
תעב סעף א:
ע"ה ב מיי פ"ח מהל'
שבת הלכה א סגנו
עשין כט טושע' א"ח ס"י
רע"א סעף י:
ע"ו ד מיי פ"ח מהל' מנה
הלכה א סגנו עשין מא
טושע' א"ח ס"י תעב
סעף ד:
ע"ז ד מיי פ"ח מהל' מנה
הלכה א:
ע"ה ה מיי פ"ח מהל'
מנה הלכה א:

הגהות הב"ח

(א) נגמירא דלגמלא הוא
וסימנין:

הגהות מהר"ב

הנשבורג

[א] תוב' ד"ה אע"פ שאין
מחוסת מצוה וכו' וי"ל
לדין דכל עיקר מורו וכו'.
נ"ב עיין מהר"ם ברבי
תמה על מירוש' שאינו
מספיק לרבי' דס"ל
לרפ"ע"ר נראה כדור דבנות
המזב' צ"ח ג"כ הכ"ר
לדין דליכיל בעלמא הוא
ואינו אכילתו אינו מנטול
וכו"ל ה"מס' נמי במנחות
דף ק"ב ע"כ ד"ה מלאן
ה"מס' א"ח א"ח א"ח
ה"מס' שפירוק ה"מס'
ה"מס' צ"ח א"ח א"ח
דרכים א"ח א"ח
ויגלגלני' כפתי' ודוק
ועיין רד"מ הל' ג' דפוס
פירוש' פי' תקמ"ד סכמ
מעין דברי אלה:

רבינו הגנאל

וסימנין משמנו אחי ועמי
א"הגנור בן אחא הוא
בעל השמיעה. מאן דאבל
אליהו שטי בעליה.א.
לכומר. מי שמנהגו לקנות
בשר. שומן באשראי
ואוכל. מתחבא בעליית
שאל יבוא תקבץ ויאמר
לוי איני מניחך עד שתתן
לי דמי הבשר. אבל מי
שמנהגו לאכול ירקות
שדה. וישב על השוק
שבאשפה ואינו חושש,
שאינו מי גנישה בו.
מתני' מוגו לו כוס ראשון
בי"ש אומ' מברך על היום
וכי וביה אומ' מברך על
היום ואחר כך מברך על
היום. ת"ד דברים שבין
בי"ש ובי"ה בסעודה, בי"ה
אומ' מברך על היום ואחר
כך מברך על היום. שהיין
גורם לקדושה שתאמר.
ד"א ברבית היין תדירה
ברכת היום אינה תדירה
תדיר ושאינו תדיר תדיר
קודם. והלכתא כב"ה,
ואסיקא דר' יהושע היא
דאמר אין משגיחין בבת
קול. הוא דאמר הכא הלכה
כב"ה. הביאו לפניו מטבל
בחזרות. פי', הביאו לפניו
השלחן מטבל החזרת
בחזרות ומברך ברא
פי' האדרמ. ומפסיק עד
שמגיע לפרפרת הפת,
והוא עת אכילת המצה.
הביאו לפניו מצה חזרות
החרוסת.

וואין מיסב בסעודת מצוה. היינו סעודת מילה דלאמר במדקש
דלילו מדינה של גיהנם וסעודת ישרואין ב"ח וצת כהן לכהן
ודוקא שיש שם בני אדם מהוגנין כדאמרין צוה בורר (בסנהדרין דף עג.).
נקיי הדעת צניעותא לא היו מסובין סעודה אלא כן יודעין
מי מיסב עמהם:

צ צריך לנהוג בני כבוד. בשלא
למד מנובו דללמד ממנו
אמרין (אבות פ"ו) צדוד (עש"א) [קראן]
רצו אלופו אע"פ שלא למד אלא
שני דברים מאתיוטפל:

דאמר אין משגיחים בבת קול.
וא"ת מאי שני דק"ל

כנת קול דב"ה ולא ק"ל א צ"ב ק"ל
א דרבי אליעזר וי"ל דהכא צ"ה הוו
רוצא אלא צ"ב צ"ש ממדדי טפי אכל
התם דצ"ק היה כנגד רביס' לא
ק"ל הכי וצת קול לא יתמה אלא
לכבודו כדקאמרין התם מן השמים
ויכחו וא"ת א"כ היכי קאמר רבי
יהושע דר"א ה רבי יהושע קאי
אצת קול דר"א וי"ל מדקאמר אין
משגיחין צ"ב ממש דלא (י) (מן השמים)
היא"ה משמע דכלל דוכתא לית לן
למיול צת צת קול:

הביאו לפניו. פי' רש"ז ירקות.
ואין נראה מדלא קאמי
צדיא הביאו לפניו חזרת כדקאמי
צמון הביאו לפניו מנה וגרלה כפי'
ר"ת הביאו לפניו שלחן שרי אין
מציאין השלחן עד אחר קידוש ועל
השלחן מונח החזרת:

מטבל בחזרת. כלומר אוכל
החזרת צטייבול כנו
השמש מטבל צבני מעיס וכן מטבל
צירקות וצקרא נמי משמע הכי כי
תקרעי צפון עיניך (ירמיה ד)
שמנמת הפון צעיינס ופי' רש"ז
דהאי טייבול לאו צחרוסת דהא
אכתי לא צא כדקאמי סיפא הביאו
לפניו מנה וחזרת וחרוסת ואין זה
ר"ת דהא קאמי כהא חזרת ומניא
נמי צסיפא ועוד לחזרת צריך

להטיל צחרוסת משום קפא ומיהו היכא שהטייבול ראשון הוי צשאר
ירקות' אין צריך לטבול צחרוסת אלא או צמנים ומלח כנו
שהיה נוהג ר"ת דהא אמר בגמרא צחרוסת משום קפא וליכא קפא
אלא צמרור וכ"ש לר"א צד צדוק דקאמר מנה זכר לטיט דלא שייך
אלא צמרור לזכר דוימנרו את חייהם צחומר (שמות א) ועוד דלא
שייך מנהו שטייבול ראשון אינו אלא להיטירא דולא הכ"ר יוסף
שעשה צסדרו וטייבול צחרוסת וכן רבינו שלמה צסידרו וה"ר שמעיה:
עד שמיני' צפרפרת הפת. פרפרת קרי המרור שאוכל אחר המנה
ופרפרת כלומר ממשכת המאכל כמו פרפראות אכמנה (אבות
פ"ג מ"ח) שהירקות ממשכות הלצ למאכל ומדקרי למרור פרפרת
הפת רמו צמסנה דמנה קודמת למרור כדאמר בגמרא:

הביאו לפניו מצה. לפי שעקרו השלחן לפני מי שאומר הגדה
ועושה הסדר קאמי הביאו לפניו מנה ועקירת שלחן היא
כדי שישאל הבן ואזי עונה לו עדיין יביאו שלחן לעשות טייבול שני
והבן ישאל למה אנו מטייבלין שתי פעמים אמיד כשעוקרין מחזירין
לפניו והמנה והמרור עליו שרי צריך לומר צהדה מנה זו מרור זה
וכדאמר (ה"מס' דף קטו:) לחם עוני שמונין עליו צדברים צהרה:
אע"פ שאין חרובת מצוה. ואם תאמר אמאי לא אמי חרובת
דרשות ומטבל חזרת דמנה' א וי"ל דיון דכל עיקר מרור
לא ניתקן רק צטייבול צחרוסת משום קפא לא מקרי צטייבול צכר:
זאת

הטביל צחרוסת משום קפא ומיהו היכא שהטייבול ראשון הוי צשאר
ירקות' אין צריך לטבול צחרוסת אלא או צמנים ומלח כנו
שהיה נוהג ר"ת דהא אמר בגמרא צחרוסת משום קפא וליכא קפא
אלא צמרור וכ"ש לר"א צד צדוק דקאמר מנה זכר לטיט דלא שייך
אלא צמרור לזכר דוימנרו את חייהם צחומר (שמות א) ועוד דלא
שייך מנהו שטייבול ראשון אינו אלא להיטירא דולא הכ"ר יוסף
שעשה צסדרו וטייבול צחרוסת וכן רבינו שלמה צסידרו וה"ר שמעיה:
עד שמיני' צפרפרת הפת. פרפרת קרי המרור שאוכל אחר המנה
ופרפרת כלומר ממשכת המאכל כמו פרפראות אכמנה (אבות
פ"ג מ"ח) שהירקות ממשכות הלצ למאכל ומדקרי למרור פרפרת
הפת רמו צמסנה דמנה קודמת למרור כדאמר בגמרא:

רבי יצחק צ"ר אהא דשמעטא. רבי יצחק סתם האמור צאגדתא
ר' יצחק צן פנתח הוא: שמעו נא אחיי. לשמעטא צן אחא: ולכך
רודף עליך. מנאזיה לאכול כל שעה שהורגלת: קולני. ירקות:
איקולי דמחא. על אשפות העיר מקום שאר בני העיר יושבין
הואיל' מרין תוצעין לו כלום:
מתני' וצדוק אלפינו. ויה"ה

למקדש על הפת: גבו' שהיין גורם
לקידוש שפיאמר. שאם אין לו יין
או פת אינו מקדש: מתני' הביאו
לפניו. ירקות: מטבל בחזרת. זהו
לשון הגמרא כדמניא לעיל (דף קו:)
השמש מטבל צבני מעיס לפי שכל
מאכלם ע"י טייבול: מטבל בחזרת.
כלומר אם אין שם ירק אחר מטבל
החזרת צחרוסת ואוכל: עד שמגיע
לפרפרת הפת. קודם שיגיע לאותה
חזרת שהוא אוכל אחר המנה שהוא
מברך עליה על אכילת מרור. וטייבול
ראשון כדי שיכיר מניוק וישאל לפי
שאינו רגילין בני אדם לאכול ירק קודם
סעודה: הביאו לפניו. אחר אותו
טייבול: מנה מרור וחרוסת ושי
צבשילין ואף על פי שאין חרוסת
מנה. ולקמיה [קטו]. פריך הואיל ולא
מנהו אמאי מיייתי לה: גבו' זאת

רש"ב

רבי יצחק צ"ר אהא דשמעטא.
מילתא צאנפי נפשה היא. כל רבי
יצחק סתם המזכר צשמעטא הוא
רבי יצחק צ"ר אחא רבי יצחק
סתם צאגדתא הוא רבי יצחק צן
פנתח: שמעו נא אחיי. לשמעטא
צן אחא: אכול צלל ושצ צלל.
אכול צלל או ירקות למכור צלל
ציתך ולא תצטריך למכור ציתך:
ולכך רודף עליך. ומנאזיה לאכול
כל שעה שהורגלת: דאכיל אליא.
אליה כלומר צשר שמן ממיד:
עשי צעליא. כשצאין לתוצעו
לפרוע: קולני. ירקות: איקולי

דמחא. על אשפות (הנהר) [העיר] מקום שאר בני העיר יושבין הוא
יושב ואין תוצעין לו כלום: מתני' על כיון. והוא הדין למקדש על
הפת. וטעמא מפרש צגמרא: גבו' דברים צבין צים צמאי וצ"ה
צסעודה. הכא לא חשיב אלא חדא מפלוגמיהו אכל צמס' צצרות
(דף נא): איכא טובא: גורם ליי' שיצא. קודם סעודה: וכבר קידש
היום. טעם אחר נותן לדבריו דמשקיבלו עליו' מליאית הוכניס קידש
היום ועדיין לא צא יין לשלחן וכשם שקודם לכניסה כן קודם
לצרכה: שהיין גורם לקידוש שפיאמר. שאם אין לו יין או פת אינו
מקדש והמקדש על הפת צשמעטא דצ"ה היין וצרכה הפת קודם: פדיר
קודם. צמס' וצחיס' נפקא לן מהאי קרא דכתיב צמוספין' מלכד
עולת הצוקר אשר לעולת התמיד מלכד משמע לאחר שהקרב
התמיד תקריב המוספין וקא דרשינן אשר לעולת התמיד קרא יתירא
הוא אחא למילף צצביל שהוא תדיר הקדימו הכמוז ומלאן אחא דן
לכל המדריגין: דהא נפקא צ"ק. צמסכת עירובין צכ"ק: ור'
יהושע היא. צצ"מ צפרק והצב' גבי תנור שחתכו חוליות עמד
ר' יהושע ואמר אין משתמסין' צצ"ק והצב' לדידיה הוטרך לומר
צו הילכתא צצ"ה שצשאר מחלוקת צצ"ה שאלה הוכצע צצירוס'
הלכה כצ"ה ס"ל שצהרוא לעשות כצברי צ"ש עושה וכצברי צ"ה
עושה כדמניא צבלו טריפות (חולין מד.) ומוקמינן לה אליצא דר' יהושע:
מתני' הביאו לפניו. הירקות אחר צצריך על היין: מטבל
בחזרת. זהו לשון הגמרא כדמניא לעיל (דף קו:)
השמש מטבל צבני מעיס לפי שכל מאכלם על ידי טייבול. והאי טייבול לאו צחרוסת
דעדיין לא הביאו. הוא חזרת לאו דוקא אלא אם (כן) אין שם ירק אחר מטבל צחזרת ואוכל:
שיגיע לאותה חזרת שהוא אוכל אחר מנה שהוא מברך על המנה וצבני מעיס לפי שכל
מאכלם ע"י טייבול: מטבל בחזרת. כלומר אם אין שם ירק אחר מטבל
החזרת צחרוסת ואוכל: עד שמגיע
לפרפרת הפת. קודם שיגיע לאותה
חזרת שהוא אוכל אחר המנה שהוא
מברך עליה על אכילת מרור. וטייבול
ראשון כדי שיכיר מניוק וישאל לפי
שאינו רגילין בני אדם לאכול ירק קודם
סעודה: הביאו לפניו. אחר אותו
טייבול: מנה מרור וחרוסת ושי
צבשילין ואף על פי שאין חרוסת
מנה. ולקמיה [קטו]. פריך הואיל ולא
מנהו אמאי מיייתי לה: גבו' זאת

מוסף תוספות

א. שפסק ברוחיה. מוס'
חולין מד. ב. דמטיקרא
ב. סמספא לן משום. דב.
ג. שבא לחלוק על דבר
תורה דכתיב אחרי רבים
להטות. מוס' צ"מ טו.
ד. דאגן נמי לא קיימא לן
כבת קול דר' אליעזר. מוס'
חולין טו. ה. צ"מ טו.
ו. מדקאמר תורה לא צ"מ
כבר ניתנה לנו תורה
מסיני. מוס' צ"מ טו.
ז. דן וליכא קפא. מוס'
ר"ס. ז. דכהאי גוונא
אמרין בב"מ [לקמן קטו]. מוס' ר"ס.